

etiam vermīs fieri poterat: Non te hic turbet auditus, audi prophetam ex persona domini dicentem, Ego autem sum vermīs, & non homo. Sicut enim ipse est qui fit alijs in ruinam, alijs autem in resurrectionem, ita & ipse est qui nunc in manna, fidelibus quidem dulcedo mellis, infidelibus autem vermīs efficitur. Ipse est enim sermo dei, qui iniquorum mentes arguit, & correptionum spinulis peccatorum conscientias terebrat. Ipse est qui & ignis efficitur in cordibus illorum, quibus adaperit scripturas, qui dicunt. Nonne cor nostrum ardens erat intra nos, cum aperiret nobis scripturas? Et alijs ipse ignis est, qui conflagrat spinas de terra mala, id est qui malignas cogitationes in corde consumit. Et ideo peccatorib⁹ quidem, neq; vermīs arguens inique moritur, neq; ignis exurens aliquando resinguitur. Iustus autem & fidelibus permanet dulcis & suavis. Gustate enim & videte, quoniam suavis est dominus. Ipse dominus, & Saluator noster Iesus Christus, cui est gloria, & imperium, in secula seculorum. Amen.

De initio Decalogi.
HOMILIA VII. Cap. XX.

A

MANIS QUI DIDICIT contemneret præsens seculū, quod figuratiter Aegyptus appellatur, & per verbum Dei, vt secundum scripturas dicas, translatus est, & nō inuenitur, quia ad seculum futurum festinat, ac tendit, de huiusmodi anima dicit dominus. Ego sum dominus deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Non ergo hæc ad illos tantum dicitur, qui de Aegypto profecti sunt, sed multo magis ad te, qui nunc audis ista, si tamen proficiscaris ex Aegypto, & Aegyptijs vltra non seruias, dicit hæc deus, Ego sum dominus deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Vide si non negocia seculi, & actus carnis, domus est seruitutis, sicut rursum econtrario relinquere secularia, & secundum deum vivere, domus est libertatis. Sicut & dominus in euangelio dicit. Si permanseritis in verbo meo, vos agnoscetis veritatem, & veritas liberabit vos. Ergo Aegyptus domus est seruitutis, Iudæa vero & Hierusalem domus est libertatis. Audi & Apostolum de his secundum sapientiam quæ ei in ministerio data fuerat, pronuntiantem. Quæ autē sursum est (inquit) Hierusalem, libera est, quæ est mater omnium nostrum. Sicut ergo Aegyptus ista terrena provincia filijs Israel domus dicitur seruitutis, ad comparationem Iudææ, & Hierusalem, quæ eis domus efficitur libertatis, ita ad comparationem celestis Hierusalem, quæ (vt ita dicam) mater est libertatis, totus hic mundus, & omnia quæ in hoc mundo sunt, domus est seruitutis. Et quoniam de paradiso libertatis pro pena peccati ad huiusmodi ventum fuerat seruitutem, idcirco primus sermo Decalogi, id est prima mandatorum dei vox de libertate profertur, dicens, Ego sum dominus deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti de domo seruitutis. Hanc vocem in Aegypto positis, audire non poterat, etiam si tibi iniungitur vt pascha facias, etiam si accingeris lumbos, & sandalia accipias in pedibus, etiam si virgam tenas in manu, & azima cum amaritudine comedas. Et quid dico in Aegypto positis hæc audire non poterat? Sed ne inde quidem profectus in prima statim mansione hæc audire potuisti, nec in secunda, nec in tertia, nec cum transires rubrum mare, etiam si ad myrrham veneris, & fuerit tibi amaritudo & in dulcedinem versa, etiam si in

B

Helim veneris ad duodecim fontes aquarum, & lxx. arbores palmarum, etiam si Raphidim præteritis caeteroq; profectus ascenderit, non dicit ad huiuscemodi verba idoneus iudicari, sed cum peruenieris ad montem Sina. Multis ergo ante laboribus peractis, multis ærumnis, & tentationibus superatis, vix aliquando mereberis præcipere libertatis, & audire a domino. Ego sum dominus deus tuus, qui eduxi te de terra Aegypti, de domo seruitutis. Verum hic sermo nō dicitur mandati est, sed qui sit qui mandat, ostendit. Nunc ergo videmus quid sit initium! decem mandatorum legis, etiam si non occurrimus ad omnia initia, saltem prout dominus dederit, explicemus. Primum ergo mandatum est. Non erunt tibi dii alij, præter me. Et post hoc sequitur. Non facias tibi idolum, neque vllam similitudinem, quæcūq; in celo sursum sunt, & quæcūq; in terra deorsum sunt, & quæcūq; sunt in aquis subtus terram, & non ad omnis illa, neq; coles illa. Ego enim sum dominus deus tuus, deus zelans, qui reddo peccata patrum in filios in tertiam & quartam progeniem ipsi qui oderunt me, & faciens misericordiam in milia ipsi, qui diligunt me, & qui seruat præcepta mea. Hæc omnia simul nōnulli putant vnū esse mandatum. Quod si ita putetur, non complebitur decem numerus mandatorum. Et vbi iam erit decalogi veritas? Sed si eo modo dirimatur, quo & nos in superiori pronuntiatione distinximus, integer decem mandatorum numerus apparebit. Est ergo primum mandatum. Non erunt tibi dii alij præter me. Secundum vero. Non facies tibi idolum, neq; vllam similitudinem, & cætera. Incipiamus ergo a primo mandato. Sed & ego auxilio indigeo ipsius qui hæc præcepit dei, ad dicendum, & vos purgatoribus egeris auribus ad audiendum. Si quis ergo vestrum haberet aures audire, audiat quomodo dictum est, non erunt tibi dii alij, præter me. Si dixisset non sint dii præter me, & absoluerit sermo videretur. Nunc autem quia dicit, non erunt tibi dii alij præter me, non negat quia sint, sed ne illi sint cui hæc præcepta dantur, inhiibuit. Hinc puto & Apostolum Paulum sumpsisse illud, quod ad Corinthios scripsit, dicens, Si quidem sunt qui dicuntur dii, siue in celo, siue in terra. & addidit, Et sicut sunt dii multi, & domini multi. Nobis tamē vnus deus pater, ex quo omnia, & nos per ipsum, & vnus dominus Iesus Christus per quem omnia, & nos per ipsum. Sed in multis alijs inuenies scripturæ locis Deos nominari, sicut & alibi dicit, Quoniam deus summus, terribilis, & rex magnus super omnes deos. & Deus deorum dominus loquutus est. In medio autem deos discernit. De dominis idem Apostolus dicit. Siue throni, siue dominationes, siue potestates, omnia per ipsum & in ipso creata sunt. Dominationes autem nihil aliud sunt, q̄ ordo quidam, & multitudo dominorum. In quo (vt mihi videretur) sensum legis lucidiorum fecit Apostolus Paulus. Tale est enim quod dicit, Licet sint multi domini, qui alijs gentibus dominantur: & dii multi, qui ab alijs colantur, sed nobis vnus deus, & vnus dominus. Quid autem cause sit in dijs multis, vel dominis multis, si intente, & patienter auditis, ipsa nos scriptura poterit edocere. Ait enim idem Moyses in Deuteronomij canticis, Cum diuideret (inquit) excelsum gentes, & dispergeret filios Adæ, statuit terminos gentium secundum numerum angelorum dei, & facta est portio domini populus eius Iacob, funicularum hæreditatis eius Israel. Angelos igitur, quibus regendas gentes commisit excelsum, vel deos appellari, vel dominos constat. Deos quasi a deo datos, & dominos quasi a domino sortiti sint potestatem. Vnde & dominus dicebat

C

D